

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра музикознавства та музичної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 01 » _____ 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

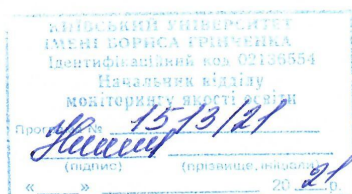
Музична культура сучасності

для студентів

спеціальності: 025 Музичне мистецтво

освітнього рівня: другого (магістерського)

освітньої програми: 025.00.01 Музичне мистецтво

Київ – 2021

Розробник:

Лігус Ольга Марківна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти

Викладач: Лігус Ольга Марківна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та методики музичного мистецтва

Протокол від " 30 " серпня 2021 року № 12

Завідувач кафедри _____ Ольга ОЛЕКСЮК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми
_____.2021 р.

Гарант освітньої програми _____ Ольга ОЛЕКСЮК

Робочу програму перевірено

_____.2021 р.

Заступник директора _____ Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » ____ 20__ р.,
протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » ____ 20__ р.,
протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » ____ 20__ р.,
протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » ____ 20__ р.,
протокол № ____

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут мистецтв

Кафедра музикознавства та музичної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ Олексій ЖИЛЬЦОВ

« ___ » _____ 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Музична культура сучасності

для студентів

спеціальності: 025 Музичне мистецтво

освітнього рівня: другого (магістерського)

освітньої програми: 025.00.01 Музичне мистецтво

Київ – 2021

Розробник:

Лігус Ольга Марківна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти

Викладач: Лігус Ольга Марківна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музикознавства та музичної освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та методики музичного мистецтва

Протокол від “ 30 ” серпня 2021 року № 12

Завідувач кафедри _____ Ольга ОЛЕКСЮК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми

___. ___. 2021 р.

Гарант освітньої програми _____ Ольга ОЛЕКСЮК

Робочу програму перевірено

___. ___. 2021 р.

Заступник директора _____ Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « _____ » _____ 20__ р.,
протокол № _____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « _____ » _____ 20__ р.,
протокол № _____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « _____ » _____ 20__ р.,
протокол № _____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « _____ » _____ 20__ р.,
протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
«Музична культура сучасності»		
<i>Вид дисципліни</i>	<i>вибіркова</i>	
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	<i>українська</i>	
<i>Загальний обсяг кредитів/годин</i>	<i>2/60</i>	
<i>Курс</i>	<i>5</i>	<i>-</i>
<i>Семестр</i>	<i>9</i>	<i>-</i>
<i>Кількість змістових модулів з розподілом:</i>	<i>1</i>	
<i>Обсяг кредитів</i>	<i>2</i>	<i>-</i>
<i>Обсяг годин, у тому числі:</i>	<i>60</i>	<i>-</i>
<i>Аудиторні</i>	<i>16</i>	<i>-</i>
<i>Модульний контроль</i>	<i>4</i>	<i>-</i>
<i>Семестровий контроль</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Самостійна робота</i>	<i>40</i>	<i>-</i>
<i>Форма семестрового контролю</i>	<i>-</i>	<i>-</i>

Викладання курсу «Музична культура сучасності» здійснюється в аудиторії. У випадку введення локдауну внаслідок масового поширення вірусної інфекції заняття можуть повноцінно проходити у дистанційному форматі з використанням ЕНК, розміщеного на платформі Moodle.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета курсу полягає в організації процесу пізнання та осмислення закономірностей і особливостей розвитку музичної культури другої половини ХХ – початку ХХІ століття.

Завдання курсу

- розвинути уявлення про невіддільність розвитку музичного мистецтва від суспільно-політичних та соціокультурних процесів ХХ ст. та сьогодення;
- прищепити інтерес до аналізу подій і явищ у соціокультурному та художньо-мистецькому просторі другої половини ХХ – початку ХХІ ст.;
- розвинути навички аналітично-пошукової роботи з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.
- сформувати спеціальний термінологічно-поняттєвий апарат знань;
- розвинути образно-емоційного ставлення у сприйнятті музичного матеріалу;

- ознайомити з художніми практиками музичної культури другої половини ХХ – початку ХХІ ст. (стилями, напрямками, жанрами музичного мистецтва та композиторськими техніками);
- стимулювати активну позицію студента-виконавця як інтерпретатора, експерта і пропагандиста сучасного музичного мистецтва;
- розвинути естетичний та музичний смак;
- сформувати критерії самостійної оцінки творів сучасного музичного мистецтва;
- розвинути навички аналітичного та критичного мислення;
- заохотити до участі в сучасному музичному процесі.

У процесі вивчення курсу Музичної культури сучасності студенти повинні **знати**:

- терміни та поняття, що складають категоріальний апарат курсу;
- періодизацію історії музичного мистецтва другої половини ХХ – початку ХХІ ст.;
- соціально-історичний та культурний контекст музичного явища, що вивчається;
- закономірності розвитку музичного мистецтва другої половини ХХ – початку ХХІ ст.;
- знакові події та явища сучасного музичного життя та культури;
- стилеві тенденції в музичній творчості та виконавстві другої половини ХХ – початку ХХІ ст.;
- жанрові пріоритети в музичній творчості та виконавстві другої половини ХХ – початку ХХІ ст.;
- основні види композиторських технік другої половини ХХ – початку ХХІ ст.;
- творчість зарубіжних композиторів другої половини ХХ – початку ХХІ ст.;
- творчість українських композиторів другої половини ХХ – початку ХХІ ст.;
- методологію та методику аналізу музичних творів сучасних композиторів.

Студенти повинні **вміти**:

- добре орієнтуватися в сучасному суспільно-політичному та соціокультурному просторі;
- визначати пріоритетні явища події і факти сучасного музичного процесу;
- розпізнавати авторські стилі визначних композиторів другої половини ХХ – початку ХХІ ст.;
- аналізувати сучасні музичні твори з урахуванням знань стилів, напрямів та композиторських технік ХХ та ХХІ ст.;
- характеризувати головні тенденції розвитку музичного мистецтва у соціально-історичному та культурному контекстах;
- розкрити характер змін музичного мистецтва на різних етапах його розвитку;
- слухати музику, образно висловлюватись щодо характеру, ідейного значення музичних творів, їх цінності;
- аналізувати засоби музичної виразності, визначати стиль та жанр творів, їх художню цінність, вирізняти типологічні та специфічні риси того або іншого музичного явища;
- вміти ідентифікувати за стильовими, жанровими та стилістичними ознаками музичні зразки, окремі музичні твори другої половини ХХ – початку ХХІ ст.

У процесі вивчення курсу студент формує такі програмні компетентності:

Загальні компетентності:

- Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність працювати в міжнародному контексті.
- Здатність працювати автономно.

Фахові компетентності:

- Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
- Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
  - Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / педагогічній діяльності.
  - Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
  - Здатність аналізувати виконання музичних творів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

Програмні результати навчання:

- Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності.
- Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
  - Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
  - Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.
  - Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
  - Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№ п/п	Назви модулів і тем	Усього	Види занять та розподіл годин		
			Аудиторні		Самостійна робота
			Лекції	Семінарські заняття	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Музична культура другої половини ХХ ст.					
1.1.	Музичне мистецтво 50 – 60-х років ХХ ст.: соціокультурний, жанрово-стильовий аспекти	14	2	2	10
1.2.	Друга хвиля західноєвропейського музичного авангарду: композиторські техніки, стилі, персоналії	14	2	2	10
1.3.	Естетика постмодернізму в музичній культурі другої половини ХХ ст.	12	2	-	10
1.4.	Жанрово-стильові тенденції розвитку постмодерного музичного мистецтва	16	2	4	10
Модульний контроль		4			
Разом		60	8	8	40

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Музична культура другої половини XX ст.

Тема 1.1. Музичне мистецтво 50 – 60-х років XX ст.: соціокультурний, жанрово-стильовий аспект

Політичні, економічні та соціокультурні умови розвитку музичної культури повоєнного періоду. Осмислення в музичному мистецтві наслідків другої світової війни. Нові форми політичного театру, політичної ораторії, пісні протесту. Посилення релігійної тематики. Подальший розвиток національних шкіл позаєвропейських країн, народів Сходу. Продовження творчості видатних західноєвропейських (О. Мессіан, П. Хіндеміт, Б. Барток, К. Орф, Б. Бріттен), американських (Е. Варез, Дж. Кейдж), радянських (російських: Д. Шостакович, Г. Свиридов; українських: Б. Лятошинський, А. Штогаренко, Ю. Мейтус, П. Майборода, Г. Майборода) композиторів. Творчість мексиканського композитора К. Чавеса.

Література основна: 3, 4, 10.

Додаткова: 1, 11, 14, 15.

Тема 1.2. Друга хвиля західноєвропейського музичного авангарду: композиторські техніки, стилі, персоналії

Поняття додекафонії. Серія, серіалізм. Пуантилістичні форми в серійній та серіальній музиці. Стабільні та мобільні алеаторичні системи, комбінаторика. Алеаторика зовнішньої та внутрішньої форми. Сонористика – музика звучностей. Поєднання різностильових ознак та технік в одному творі. Види електронного синтезу, електроакустичний метод. Інструментальний театр доби авангарду – хеппінг. Залучення цілісного простору до подій твору (публіка, оточуючі предмети тощо). Явище перформансу. Огляд творчості корифеїв музичного авангарду повоєнного періоду: Я. Ксенакіса, Д. Лігеті, Л. Ноно, Дж. Кейджа, П. Булеза, К. Штокгаузена. Аналіз різних композиторських технік у творах цих митців.

Література основна: 1, 4, 9.

Додаткова: 2, 3, 14.

Тема 1.3. Естетика постмодернізму в музичній культурі другої половини XX ст.

Культура постмодерну як вияв постіндустріального світу (зміни в технологіях, економіці, соціумі та культурі). Естетико-філософські та світоглядні основи мистецтва епохи постмодерну. Явище постмодернізму з його еклектичністю та плюралізмом (відчай у пошуках сенсу), принципова відмова від серйозності щодо всіх традиційних цінностей культури, зведення до нігілізму та роздробленості світосприйняття кожним окремим суб'єктом. Постмодернізм у культурологічних та мистецтвознавчих

трактуваннях. Типові ознаки постмодернізму в різних видах мистецтва (плюралізм, колажність, деканонізація тощо). Специфіка прояву постмодернізму в музиці (полістилістика, діалог та полілог на різних рівнях художнього матеріалу). Особливості розвитку постмодернізму в українській музичній культурі.

Література основна: 2, 5, 7.

Додаткова: 6, 10, 12, 16, 18.

Тема 2.4. Жанрово-стильові тенденції розвитку постмодерного музичного мистецтва

Різні стильові вектори музичного постмодернізму. Мінімалізм: творчість Л.М. Янга, Т. Райлі, С. Рейча, Ф. Гласса. Musicaction (інструментальний театр), ідеї «тотального театру», полістилістичний плюралізм. «Новий традиціоналізм» К. Штокхаузена, Б. Циммермана, Х. Хенце. М. Кагель та його ідея «злиття мистецтв». Спектральна музика: творчість Ж. Грize, Т. Мюра. Медитативна музика: Дж. Кейдж, зв'язок з філософією дзен-буддизму. Неоромантизм: пошуки нової краси, простоти, виразності, проєкція на складну полістилістичну основу, введення цитатних і алюзійних джерел, повернення до поемності. Необароко та неокласицизм: моделі минулого як носії образно-тематичного та драматургического контрасту. Відродження жанрів «музичних приношень» та «музичних портретів», прийоми стилізації. Неофольклоризм: інтенсивна робота з фольклором, ретельна фіксація манери та інтонаційних особливостей першоджерела. Зв'язок фольклору з новітніми техніками письма (мікрохроматика, алеаторика, сонорика).

Література основна: 6, 7, 8.

Додаткова: 1, 7, 9.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Навчальні досягнення із дисципліни «Музична культура сучасності» оцінюються за кредитно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного та підсумкового оцінювань здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю.

Кожний модуль включає бали за відвідування лекцій, відвідування і роботу на семінарських, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на лекційних, практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг виконання завдань;
- якість виконання завдань.

Систему рейтингових балів для різних видів контролю подано у таблиці

Семестр 9

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекційних занять	1	4	4
Відвідування семінарських занять	1	4	4
Робота на семінарських заняттях	10	4	40
Виконання модульної роботи	25	1	25
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20
Разом			93
Максимальна кількість балів: 93			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ п/п	Тема	Зміст завдань
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Музична культура другої половини ХХ ст.		
1.1.	Музичне мистецтво 50 – 60-х років ХХ ст.: соціокультурний, жанрово-стильовий аспекти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати пропоновану літературу. 2. Занотувати визначення основних понять і термінів з теми. 3. Виписати характерні умови розвитку музичного мистецтва означеного періоду. 4. Законспектувати основні відомості біографій видатних композиторів середини ХХ ст. 5. Слухати й аналізувати пропоновані музичні твори.
1.2.	Друга хвиля західноєвропейського музичного авангарду: композиторські техніки, стилі, персоналії	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати пропоновану літературу. 2. Занотувати визначення основних понять і термінів з теми. 3. Виписати характеристики провідних композиторських технік 4. Законспектувати основні відомості біографій видатних західноєвропейських композиторів другої хвилі авангарду. 5. Слухати й аналізувати пропоновані музичні твори.
1.3.	Естетика постмодернізму в музичній культурі другої половини ХХ ст.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати пропоновану літературу. 2. Занотувати визначення основних понять і термінів з теми. 3. Виписати характерні ознаки мистецтва постмодернізму. 4. Законспектувати інформацію основні відомості біографій видатних представників західноєвропейського та українського постмодернізму. 5. Слухати й аналізувати пропоновані музичні твори.
1.4.	Жанрово-стильові тенденції розвитку постмодерного музичного мистецтва	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати пропоновану літературу. 2. Занотувати визначення основних понять і термінів з теми. 3. Виписати провідні стильові течії творчості композиторів 70 – 80-х років ХХ ст. 4. Створити таблицю жанрової палітри музичної творчості постмодернізму. 5. Слухати й аналізувати пропоновані музичні твори.

Якість опрацювання самостійної роботи оцінюється за допомогою тестових завдань, розміщених на платформі Moodle. Результат визначається автоматизованою системою.

Максимальна кількість балів за виконання завдань для самостійної роботи: 5.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням електронних завдань.

Форма проведення: комп'ютерне тестування Moodle

Максимальна кількість балів: 25 (за кожен правильну відповідь – 1 бал)

6.4. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів, то семестрові оцінки визначаються в установленому порядку в межах стобальної шкали, а підсумкова – як середня зважена оцінка.

Форми проміжного контролю визначаються кафедрою самостійно і чітко прописуються в робочій навчальній програмі.

Кількість балів, яку студент набрав під час вивчення дисципліни, оголошується на останньому практичному (семінарському, лабораторному) занятті.

Результати проміжного та підсумкового контролю знань зазначаються у відомості обліку успішності, а загальна підсумкова оцінка – в індивідуальному навчальному плані студента (ІНПС).

Семестровий контроль в Університеті здійснюється у формі, передбаченій навчальним планом.

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Разом – 60 год.: лекції – 8 год., семінарські – 8 год., МКР – 4 год.,
самостійна робота – 40 год.

Модулі	Змістовий модуль 1			
Назва модуля	Музична культура другої половини ХХ ст.			
Кількість балів за модуль	93 бали			
Теми лекцій	1.1.	1.2.	1.3.	1.4.
Музичне мистецтво 50 – 60-х років ХХ ст.: соціокультурний, жанрово-стильовий аспект	Музичне мистецтво 50 – 60-х років ХХ ст.: соціокультурний, жанрово-стильовий аспект	Друга хвиля західноєвропейського музичного авангарду: композиторські техніки, стилі, персоналії	Естетика постмодернізму в музичній культурі другої половини ХХ ст.	Жанрово-стильові тенденції розвитку постмодерного музичного мистецтва
Лекції (4 бали)	1	1	1	1
Семінарські заняття (44 бали)	1+10	-	1+10	(1+10)*2
Самостійна робота (20 балів)	5	5	5	5
Види поточного контролю (25 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)			
Загальний бал	93 балів			

8. Рекомендовані джерела

Основна:

1. Берегова О. Діалог культур: образ іншого в музичному універсумі. Київ: Ін-т культурології НАМ України, 2020. 304 с.
2. Берегова О. Інтегративні процеси в музичній культурі України ХХ – ХХІ століть: монографія. Київ: Інститут культурології НАМ України, 2013. 232 с.
3. Грабовський Л. Мій метод – хронологія формування техніки та естетики // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Композитор і сучасність: збірник статей. Вип. 84. К., 2009. С. 165–180.
4. Загайкевич А. Л. Українська електроакустична музика: історія і сучасність // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2015, № 4 (29). С. 75–86.
5. Когут Г. Акустичні феномени як події // Наук. записки Терноп. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Тернопіль, 2003. Вип. 1 (10). С. 60–67.
6. Конен В. Третий пласт. Москва, 1994. 157 с.
7. Мартынов В. И. Конец времени композиторов. Москва : Русский путь, 2002. 296 с.
8. Павлишин С. С. Музыка двадцатого столетия : Навчальний посібник. Львів : БаК, 2005. 232 с.
9. Чередниченко Т. Музыкальный запас. 70-е. Москва, 2002. 578 с.
10. Шнитке А. На пути к воплощению новой идеи // Проблемы традиций и новаторства современной музыки. Москва, 1982. С. 39–81.
11. Штокхаузен К. Электронная и инструментальная музыка // ХХ век. Зарубежная музыка: очерки, документы. Вып. 1. Москва : Музыка, 1995.

Додаткова:

12. Боднарчук Т. В. Постмодернізм: до питання аналізу дефініції // Наукові записки Терноп. нац. пед. університету ім. В. Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство. Тернопіль, 2006. № 2 (17). С. 32–37.
13. Берегова О. М. Комунікація в соціокультурному просторі України: технологія чи творчість? Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2006. 388 с.
14. Берегова О. Постмодернізм в українській камерній музиці 80–90-х років ХХ сторіччя. Київ: НПУ, 1999. 141 с.
15. Высоцкая М., Григорьева Музыка ХХ века: от авангарда к постмодерну : Учебное пособие. Москва: Научно-издательский центр «Московская консерватория», 2011. 440 с.
16. Лалл Дж. Мас-медіа, комунікація, культура: глобальний підхід. Київ : К.І.С., 2002. 264 с.
17. Малий Д. Специфіка композиторського мислення в музиці останньої третини ХХ – початку ХХІ ст. Дис... канд.. мистецтв-ва. 17.00.03. муз. мистецтво. Харків, 2018. 218 с.
18. Ракунова И. Новые композиторские технологии (на примере творчества Аллы Загайкевич). Київ : Феникс, 2010. 205 с.
19. Сильвестров В. Дочекайся музики. Лекції-бесіди: за матеріалами зустрічей, організованих Сергієм Пілютиковим. К. : Дух і літера, 2011. 376 с.
20. Соколов А. Введение в музыкальную композицию ХХ века. М., 2004. 231 с.
21. Сюта Б. Музична творчість 1970 – 1990-х років: параметри художньої цілісності : монографія. Київ : Грамота, 2006. 256 с.
22. Цукер А. Вступая в ХХІ век. О жанровых мутациях в музыке рубежных периодов // А. Цукер. Единый мир музыки. Избранные статьи. Ростов н/Д : Изд-во Ростовской гос. консерватории им. С. В. Рахманинова, 2003. С. 255–276.

9. Додаткові ресурси

Електронний навчальний курс «Історія музики: українська музика»:
Режим доступу <http://elearning.kubg.edu.ua/course>

Рівень музики. Режим доступу:
<https://sites.google.com/site/muzliteratura/>

Словник-довідник музичних термінів: Режим доступу
<http://term.in.ua/>

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Музична культура другої половини XX ст.

Тема 1.1. Музичне мистецтво 50 – 60-х років XX ст.: соціокультурний, жанрово-стильовий аспекти

Семінарське заняття № 1 (2 год.)

1. Категорія ритму у творчості О. Мессіана
2. Нова англійська опера Б. Бріттена крізь призму традицій та інновацій
3. Філософія «життя і смерті» в симфонічній творчості Д. Шостаковича та Б. Лятошинського 50-60-х років XX ст.

Література основна: 2, 5, 7.

Додаткова: 6, 10, 12, 16, 18.

Тема 1.2. Друга хвиля західноєвропейського музичного авангарду: композиторські техніки, стилі, персоналії

Семінарське заняття № 2 (2 год.)

1. Космологічна концепція музики К. Штокгаузена
2. Філософія стохастичної композиції Я. Ксенакіса
3. Естетика і техніка музичної композиції П. Булеза

Література основна: 2, 5, 7.

Додаткова: 6, 10, 12, 16, 18.

Тема 1.4. Жанрово-стильові тенденції розвитку постмодерного музичного мистецтва

Семінарське заняття № 3 (2 год.)

1. Постромантичні вектори творчості К. Пендерецького
2. Особливості стилю *tintinnabuli* А. Пярта
3. Мінімалізм у творчості С. Адамса

Література основна: 6, 7, 8.

Додаткова: 1, 7, 13, 17.

Семінарське заняття № 4 (2 год.)

1. Симфонія Л. Беріо – маніфест музичного постмодернізму
2. Жанровий феномен хепенінга у творчості композиторів 60 – 70-х років XX ст.
3. Принцип постмодерністської «гри» у творчості А. Шнітке

Література основна: 6, 7, 8.

Додаткова: 4, 7, 8.